

UTRATA URZĘDU PROBOSZCZA NA GRUNCIE PRAWA KANONICZNEGO I ZNACZENIE TEGO FAKTU W PROCESIE EKSMISYJNYM

Przedmiotem artykułu jest pozbawienie proboszcza urzędu kościelnego przez biskupa i skutki tej decyzji na gruncie prawa polskiego, w szczególności w kontekście ewentualnego procesu eksmisyjnego – z prawa kanonicznego wynika bowiem, że proboszcz pozbawiony urzędu powinien opuścić dom parafialny. Autor zauważa, że z uwagi na wyrażoną w Konstytucji i innych aktach prawnych zasadę autonomii i niezależności Kościoła i państwa władze państwowe nie są kompetentne do oceny decyzji władz kościelnych o pozbawieniu proboszcza urzędu. Ze wspomnianej zasady wynika jednak również i to, że decyzje takie nie mogą być (inaczej niż to było w okresie II Rzeczypospolitej) wykonywane przez władze państwowe. Jeżeli zatem proboszcz nie wyda dobrowolnie plebani konieczne jest wystąpienie do sądu państwowego o wydanie wyroku eksmisyjnego – dopiero taki wyrok może zostać wykonany na drodze przymusu państwowego. Zdaniem autora w procesie eksmisyjnym pozycja proboszcza jest słabsza niż innych pozwanych, albowiem – z uwagi na swobodę Kościoła w obsadzaniu urzędów kościelnych – nie może on w procesie tym podnosić zarzutów dotyczących przesłanek wydania czy też wad formalnych dekretu biskupa o usunięciu. W efekcie postępowanie dowodowe sprowadza się do oceny czy stosowny dekret został wydany. Autonomia Kościoła nie wyklucza jednak zastosowania w procesie eksmisyjnym przepisów prawa polskiego regulujących ochronę lokatorów.

Zdaniem autora przedstawione w artykule uwagi dotyczące eksmisji proboszcza mogą znaleźć zastosowanie również w przypadku eksmisji osób sprawujących inne urzędy kościelne, a być może również osób, które sprawują jakiegokolwiek funkcje w ramach struktury organizacyjnej Kościoła – problematyka ta wymaga jednak dalszych badań.

THE LOSS OF THE OFFICE OF PASTOR UNDER CANON LAW AND ITS SIGNIFICANCE IN THE EVICTION PROCESS

The author discusses the problem of removal of a pastor from his parish by a bishop and ponders upon the effects of such a decision in Polish law, in particular when it comes to the eventual eviction process. Canon law stipulates that a pastor removed from his office should leave the parish house. As the author points out, the constitution and other statutes sanction the principle of Church's autonomy and independence; for this reason, state authorities are not empowered to assess the decision of the ecclesiastical office on the removal of a pastor.

Moreover, the same principle says that such decisions may not be (as opposite to the period of the 2nd Republic of Poland) executed by state authorities. Should a pastor refuse to vacate the parish of his own accord, it is necessary to petition a state court for issuing an eviction order. Only such a judicial decision may be suitably enforced. In the author's opinion, the pastor's position in the eviction process is less advantageous, compared with other respondents, for – due to the Church's liberty in filing ecclesiastical officials – he is not in a position to dispute the reasons behind or draw attention to formal defects of the bishop's decree of removal. As a matter of fact, evidentiary proceedings are confined to an evaluation of whether the decree in question has been issued. Nevertheless, the Church's autonomy does not rule out the option of recourse to the regulations of Polish law pertaining to the protection of tenants in an eviction process.

The author reckons that the opinions concerning the removal of a pastor and put forth in the article may prove workable also in the eviction of persons holding other ecclesiastical offices as well as those in other functions in the Church's organisational structure – this issue requires further study.